

Suunised

EBA/GL/2025/04

---

4. november 2025

Keskkonnastenaariumide analüüsi suunised

Finantseerimisasutuste keskkonnariski tegurite kahjulikule mõjule vastupanuvõime testimise kohta

1. Järgimis- ja teatamiskohustused

1.1. Suuniste staatus

1. Käesolev dokument sisaldab määruse (EL) nr 1093/2010¹ artikli 16 kohaselt väljastatud suuniseid. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 alusel peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused võtma mis tahes meetmeid, et suuniseid järgida.
2. Suunistes esitatakse Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) seisukoht nõuetekohase järelevalvetava kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis ehk kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Suuniste adressaadiks olevad määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 2 määratletud pädevad asutused peaksid suuniseid järgima, kaasates need sobival viisil oma järelevalvetavadesse (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalvemenetlusi) ka siis, kui suunised on suunatud eelkõige finantseerimisasutustele.

1.2. Teatamisnõuded

3. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused teatama hiljemalt 16.03.2026 EBA-le, kas nad järgivad või kavatsevad järgida neid suuniseid, või vastasel juhul mittejärgimise põhjused. Kui selleks tähtajaks teadet ei saada, peab EBA pädevat asutust nõudeid mitte täitvaks. Teated tuleks saata EBA veebilehel avaldatud vormil, märkides viite EBA/GL/2025//04'. Teate peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva asutuse nimel nõuete järgimise teateid. Nõuete järgimise staatuse mis tahes muutusest tuleb teatada EBA-le.
4. Kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 avaldatakse teated EBA veebilehel.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj>).

2. Sisu, kohaldamisala ja mõisted

2.1. Sisu ja kohaldamisala

5. Käesolevates suunistes sätestatakse kriteeriumid selliste stsenaariumide kehtestamiseks, mida finantseerimisasutused peaksid kasutama, et testida oma vastupanuvõimet keskkonnategurite, eelkõige kliimaga seotud tegurite pikaajalisele kahjulikule mõjule kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 87a lõikega 3 ja artikli 87a lõike 5 punktiga d².
6. Käesolevates suunistes sätestatakse ka seda, kuidas lõimida stressitestidesse kliimaga seotud riskitegurid, ning sätestatakse stsenaariumianalüüsi kriteeriumid, millega saab testida finantseerimisasutuse vastupanuvõimet keskkonnategurite lühiajalisele kahjulikule mõjule.
7. Käesolevad suunised täiendavad seoses stsenaariumianalüüsiga EBA keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suunised (EBA/GL/2025/01)³. Käesolevad suunised täiendavad ka EBA suuniseid finantseerimisasutuste stressitestide kohta (EBA/GL/2018/4)⁴.
8. Lisaks sätestatakse suunistes, kuidas finantseerimisasutused, kes on saanud oma pädevalt asutuselt loa kasutada sisereitingute meetodit omavahendite kapitalinõuete arvutamiseks osa või kõigi oma krediidiriski positsioonide jaoks, peaksid oma krediidiriski stressitesti programmide raames määratlema ja kasutama stressitesti stsenaariume, mis hõlmavad keskkonnariski tegureid, eelkõige kliimamuutustest tulenevaid füüsilisi riske ja üleminekuriski tegureid, et täita määruse (EL) nr 575/2013 artikli 177 lõikes 2a sätestatud nõudeid⁵.
9. Suuniste kohaldamisala keskendub keskkonnariskidele, prioriseerides kliimat, nagu on täpsustatud mandaadis. Käesolevate suuniste tulevane läbivaatamine võib hõlmata sotsiaalseid ja juhtimistegureid, kui seda võimaldab nende valdkondade meetodika areng.
10. Finantseerimisasutused ja pädevad asutused peaksid neid suuniseid kohaldama vastavalt direktiivi 2013/36/EL artiklis 109 sätestatud nõuete kohaldamise tasemele.

---

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>).

³ EBA keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suunistes täpsustatakse keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide mõõtmise, juhtimise ja jälgimise miinimumnõuded ja standardmeetodid. Eelkõige täpsustatakse neis kapitalinõuete direktiivi artikli 76 lõike 2 kohaselt koostatavate kavade sisu. [EBA keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suunised \(EBA/GL/2025/01\)](#).

⁴ [EBA suunistes finantseerimisasutuste stressitestide kohta \(EBA/GL/2018/04\)](#) on ühised organisatsioonilised ootused, meetodid ja protsessid finantseerimisasutuste stressitestide tegemiseks, täpsustades, kuidas endega arvestada kapitali adekvaatsuse ja riskijuhtimise eesmärgil.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

2.2. Adressaadid

11. Käesolevad suunised on suunatud määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõike 2 punktis i osutatud pädevatele asutustele ning määruse nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 1 osutatud finantseerimisasutustele, mis on ühtlasi finantseerimisasutused kooskõlas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktiga 3.

2.3. Mõisted

12. Direktiivis 2013/36/EL, määruses (EL) nr 575/2013, EBA suunistes finantseerimisasutuste stressitestide kohta (EBA/GL/2018/04) ja EBA keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suunistes (EBA/GL/2025/01) kasutatud ja määratletud mõistetel on käesolevates suunistes sama tähendus, kui ei ole sätestatud teisiti.

3. Rakendamine

3.1. Kohaldamiskuupäev

13. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2027.

4. Keskkonnastenaariumide analüüsi eesmärk, juhtimine ja proportsionaalsus

---

4.1. Eesmärk

14. Finantseerimisasutused peaksid välja töötama tulevikku suunatud käsitletud ja tegema stsenaariumianalüüsi, et juhtida keskkonnaniske ja anda teavet strateegiliste otsuste jaoks. Täpsemalt tähendab see järgmist:
  - a. Finantseerimisasutused peaksid stsenaariumianalüüsi abil tuvastama äririskid ja -võimalused, hindama oma portfelli haavatavust füüsiliste ja üleminekuriskide suhtes ning testima oma vastupanuvõimet keskkonnategurite, eriti kliimamuutuste võimaliku kahjuliku mõju suhtes.
  - b. Finantseerimisasutused peaksid stsenaariumianalüüsi abil toetama oma strateegia väljatöötamist ja ülemineku kavandamist, nagu on sätestatud EBA keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suunistes, ning hindama oma ärimudelit keskkonnateguritele vastupanuvõime seisukohast, sealhulgas pikas perspektiivis.
  - c. Finantseerimisasutused võivad kasutada stsenaariumianalüüsi ka selleks, et suurendada teadlikkust ja toetada keskkonnaniskide lõimimist oma ettevõtluskultuuri.
15. Stsenaariumianalüüsi tegemisel peaksid finantseerimisasutused tagama analüüsi eesmärgi, ootuste ja piirangute selguse.
16. Finantseerimisasutused peaksid alustuseks määratlema usaldusväärse ja sidusa narratiivi, mis kirjeldab nende nägemust oma ärikeskkonna kõige tõenäolisemast arengust. See narratiiv peaks olema finantseerimisasutuse stsenaariumianalüüsi aluseks, nagu on viidatud punktis 4.2. Selle peaks heaks kiitma kõrgem juhtkond ja seda tuleks kasutada järjepidevalt (st arvestades sama kirjeldusega) kogu organisatsioonis.
17. Finantseerimisasutused peaksid töötama välja ja rakendama stsenaariumianalüüsi järkjärgult, et lõimida see kogu oma juhtimisraamistikku (strateegia, juhtimine, riskijuhtimine ja tegevus). Kui finantseerimisasutused kasutavad stsenaariumianalüüsi, et testida vastupanuvõimet keskkonnategurite võimalikule kahjulikule mõjule, peaksid nad kooskõlas 5. jaoga kaalutlema kaht järgmist täiendavat vahendit:
  - a. Stressitest, mis võib aidata finantseerimisasutustel hinnata oma finantsilist (kapital ja likviidsus) vastupanuvõimet keskkonnašokkidele lühiajalises perspektiivis.
  - b. Vastupanuvõime analüüs, mis peaks aitama finantseerimisasutustel hinnata ja vajaduse korral kohandada oma ärimudelit, et tagada selle vastupidavus keskkonnamuutustele keskpikas ja pikas perspektiivis.

4.2. Juhtimine

18. Keskkonnastenaariumide analüüsi väljatöötamisel ja rakendamisel peaksid finantseerimisasutused kohaldama juhtimiskorda kooskõlas EBA suunistega sisejuhtimise kohta⁶ ning EBA keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suunistega. Finantseerimisasutused peaksid kehtestama protseduurid, mis tagaksid kõigis oma äriühingites kasutatavate ühiste narratiivide ja stsenaariumide usaldusväärsuse ning nende narratiivide ja stsenaariumide korrapärase läbivaatamise, eelkõige ärikeskkonna oluliste muutuste korral.
19. Kõigi äriefunktsioonide eelduste ja hinnangute järjepidevuse tugevdamiseks ning tagamaks, et stsenaariumianalüüsides tulemused on asjakohased ja kasutatavad olemasolevates protsessides, peaksid finantseerimisasutused välja töötama funktsioonide ülese käsitlemise. Selline mitme osakonna koostöö peaks tagama, et eri funktsioonide asjatundlikkus ja teadmised aitavad kaasa tervikliku ja usaldusväärse stsenaariumianalüüsi raamistiku loomisele. Finantseerimisasutused peaksid põhjendama ja dokumenteerima oma stsenaariumianalüüsi, sealhulgas stsenaariumi- ja modelleerimisvalikuid, eeldusi, andmelünkade täitmise asendusnäitajaid, kaasatud või välja jäetud tegureid ning peamisi tulemusi ja järeldusi.

4.3. Proportsionaalsus

20. Finantseerimisasutused peaksid keskenduma stsenaariumianalüüsides olulistele keskkonnariskidele. Olulisuse hindamisel peaksid finantseerimisasutused lähtuma keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suunistest.
21. Stsenaariumianalüüsi keerukus, ulatus ja sagedus peaksid vastama keskkonnariskide olulisusele, olemasolevate meetodite ja tavade arengutasemele ja küpsusele, finantseerimisasutuse suutlikkusele (arvestades suurust, ärimudelit ja tegevuse keerukust) ning hindamise eeldatavale kasulikkusele. Kui kvantitatiivne meetod on finantseerimisasutuse suutlikkuse või eeldatava kasulikkusega võrreldes ebaproportsionaalne, võivad finantseerimisasutused selle asemel kaalutleda ka lihtsamaid meetodeid, kui see on põhjendatud riskide olulisust arvesse võttes:
  - d. Väikesed ja mittekeerukad finantseerimisasutused võivad tugineda lühi- ja pikemaajaliste stsenaariumide analüüsimisel valdavalt kvalitatiivsele käsitlemisele.
  - e. Finantseerimisasutused, mis ei ole suured ega ka väikesed ja mittekeerukad, võivad tundlikkusanalüüsiga testida oma lühiajalist finantsvastupidavust ebasoodsate keskkonnategurite suhtes. Pikaajalise vastupanuvõime analüüsimisel võivad nad tugineda peamiselt kvalitatiivsele käsitlemisele.

---

⁶ EBA suuniseid sisejuhtimise kohta vastavalt direktiivile 2013/36/EL (EBA/GL/2021/05).

- f. Suurte finantseerimisasutuste korral võib kaalutleda lihtsustatud käsitlust keskpika ja pikaajalise vastupanuvõime analüüsi ning kliimaga mitteseotud keskkonnariskide kontekstis, kus tundlikkusanalüüs võiks olla esimene samm. Keskkonnariskide juhtimise mõistmise ja suutlikkuse parenedes eeldatakse, et analüüsi lõimitakse järk-järgult keerukamaid kvantitatiivseid käsitlusi.

5. Keskkonnastsenaariumide analüüsi väljatöötamine

5.1. Ülekandekanalid

22. Finantseerimisasutused peaksid vaatluste ja hinnangute abil tuvastama kõige asjakohasemad ülekandekanalid, mille kaudu võivad keskkonnariskid mõjutada nende riskipositsioone. Selleks peaksid nad juurutama struktureeritud, hästi dokumenteeritud ja korrapäraselt läbivaadatava protsessi.
  23. Finantseerimisasutused peaksid tuvastama usaldusväärsed andmeallikad, kasutama läbipaistvaid meetodeid ja selgelt sõnastatud eeldusi. Kooskõlas keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise suuniste punktiga 4.2 peaksid finantseerimisasutused koguma vajalikud andmed olulisuse hindamise alusel.
  24. Keskkonna ülekandekanalite tuvastamiseks peaksid finantseerimisasutused tuvastama asjakohased riskitegurid, arvestades nii ülemineku- kui ka füüsiliste riskidega. Suuniste lisas on võimalike mikro ja makro ülekandekanalite mittetäielik loetelu.
  25. Finantseerimisasutused peaksid hindama, kui palju võivad nende vastaspoolled olla kaudselt avatud keskkonnariskidele oma väärtusahela kaudu või võimaliku ülekanduva mõju kaudu kohalikule majandusele, alustades oma suurimatest või kõige kontsentreeritumatest vastaspooltest. Kui sellist kaudset mõju hinnatakse oluliseks, peaksid finantseerimisasutused kaalutlema selle kajastamist asjaomastes ülekandekanalites.
  26. Analüüsi ajahorisondi kohaselt peaksid finantseerimisasutused kaalutlema võimalikke riskimaandamis- või võimendustegureid. Need võivad olla järgmised:
    - a. era- ja avaliku sektori kindlustuskaitse, kaalutledes samal ajal ka olemasolevaid ja võimalikke tulevasi kindlustuskaitse lünki;
    - b. vastaspoolte jätkuvad pingutused ja tulevikku suunatud strateegiad, mis on seotud kliimamuutuste leevendamise ja/või nendega kohanemisega (nt üleminekukavad, kui need on olemas), sealhulgas riskid, mis tulenevad sellise ülemineku/kohanemise tulemusliku läbiviimise võimalikust ebaõnnestumisest või viivitusest; ja
    - c. asjakohased kohalikud või riiklikud kohanemismeetmed, kuid suhtuda ettevaatusega liiga optimistlikele valitsuse meetmetele või riigi juhitavatele rahalise toetuse kavadele.
  27. Finantseerimisasutused peaksid hindama, kuidas ülemineku- ja füüsilised keskkonnariskid levivad asjakohaste ülekandekanalite kaudu ja realiseeruvad asjaomastes riskikategooriates, sealhulgas:
    - a. ärimudel ja strateegiline risk (nt suuremad riskikulud ja väiksem kasumlikkus);
-

- b. krediidirisk (nt vastaspoolte maksejõuetus või maksejõuetuse tõenäosuse suurenemine, mõju tagatise väärtusele);
- c. tururisk (nt finantsvarade väärtuse langus, volatiilsuse suurenemine, teatud varade krediidiriski marginaalide suurenemine);
- d. likviidsusrisk (nt raskused juurdepääsul rahastamisele või varade likvideerimisega, klientide suurenenud likviidsusvajadused);
- e. operatsioonirisk (nt protsesside ootamatud või järkjärgulised häired, sh personali puudumine ja IT-süsteemide seisakud).

5.2. Stsenaariumid

28. Keskkonnariske hõlmavate stsenaariumide koostamisel peaksid finantseerimisasutused arvestama kooskõlas ülekandekanalite tuvastamisega mitme omavahel seotud teguriga, et tagada stsenaariumide võimalikult suur asjakohasus. Nimelt peaksid finantseerimisasutused võtma arvesse järgmist:

- a. sotsiaal-majanduslik kontekst, st eeldused ülemaailmsete või piirkondlike sotsiaal-majanduslike tingimuste, sealhulgas rahvastiku kasvu, majandusarengu ja sotsiaalse ebavõrdsuse kohta; ning muud makromajanduslikud tegurid, sealhulgas inflatsioon ja rahapoliitika, suurem proteksionism;
- b. tehnoloogia areng, st innovatsiooni tase ja tempo, tehnoloogia kasutuselevõtt ja uusi tehnoloogiaid toetava taristu kättesaadavus;
- c. tarbijaeelistused, st võimalikud muutused tarbijate huvis kestlikuks, kohapeal toodetud ja tervislikuks peetavate kaupade ja teenuste vastu.

29. Kliimariskide korral tuleks arvesse võtta järgmisi täiendavaid tegureid:

- a. kliimapolitika, st sellise poliitikasekkumise tase, mille eesmärk on leevendada kliimamuutusi või ohjata nende mõju kohanemispoliitika kaudu; see võib ulatuda väga ambitsioonikatest kuni minimaalsete meetmeteni;
- b. energiasüsteemid, st energia tootmise, tarbimise ja taristu struktuur, sealhulgas sõltuvus fossiilkütustest või taastuvatest energiaallikatest;
- c. tegevusalade viisid netonullheite saavutamiseks, st kuidas lähevad eri sektorid üle kestlikule majandusele ja sellega kohanevad, sealhulgas asjakohasel juhul rahvusvahelised väljavaated, nagu Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA), teaduspõhiste eesmärkide algatus (SBTi)⁷ või Net Zero Banking Association (NZBA)⁸ sektoripõhised

⁷ SBTi on ülemaailmne partnerlus (CDP, ÜRO algatuse Global Compact, WRI ja WWF-i vahel), mis aitab ettevõtetel ja finantseerimisasutustel seada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmäärke, mis on kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega (soojenemise piiramine oluliselt alla 2 °C ja püüdlamine 1,5 °C poole).

⁸ NZBA on ÜRO kokku kutsutud tööstuse juhitud algatus, mis käivitati 2021. aastal algatuse *Glasgow Financial Alliance for Net Zero (GFANZ)* raames, millega luuakse pankadele ühine raamistik, et viia oma portfelliid 2050. aastaks kooskõlla netonullheitega, võttes vastu valdkondlikud eesmärgid.

süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamise viisid, piirkondlik kontekst, mille hulgas on eelkõige Euroopa roheline kokkuleppe strateegia, pakett „Eesmärk 55“ ja 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärk ning liikmesriikide poliitikad ja kliimastrateegia;

- d. heite tase ja selle kliimamõju, st kasvuhoonegaaside kontsentratsioon ning temperatuuri ja muude biofüüsikaliste protsesside eeldatav areng tulevikus.

30. Muude keskkonnanriskide korral (muud kui kliima) tuleks arvestada järgmiste lisateguritega:

- a. keskkonnapoliitika ja -regulatsioon, st keskkonnakaitse poliitika ambitsioonikus ja jõustamine, näiteks elurikkuse säilitamine, vee- ja õhukvaliteedi regulatsioon, ringmajanduse nõuded, kahjulike kemikaalide piirangud ja metsa raadamiskeelud, sealhulgas piirkondlikud raamistikud, näiteks ELi looduse taastamise määrus või ELi elurikkuse strateegia aastani 2030;
- b. ökosüsteemi seisund, st elurikkuse seisund ja suundumused, ökosüsteemi seisundi halvenemine, mullaviljakus, magevee kättesaadavus ja reostatus; need tegurid määratlevad keskkonnastressi lähtetaseme ja mõjutavad selliste riskide realiseerumist nagu ressursipuudus, liikide hävimine või veekriis;
- c. maa- ja ressursikasutusmustrid, st maakasutuse ulatus ja intensiivsus (linnade laienemine, põllumajandus, kaevandamine) ning tooraine kaevandamise või veekasutuse mustrid; mittekestlik kasutamine võib võimendada keskkonnaseisundi halvenemist ja vallandada sotsiaalseid või majanduslikke murdepunkte;
- d. tarneahela sõltuvus ökosüsteemidest, st kui palju sõltuvad sektorid või piirkonnad ökosüsteemi teenustest, näiteks tolmeldamine, vee filtreerimine või tooraine kättesaadavus. Nende teenuste katkemine võib põhjustada sektoripõhist kahju, näiteks põllumajanduses, metsanduses, kalanduses, toidutööstuses või tekstiilitööstuses.

31. Finantseerimisasutused peaksid kasutama usaldusväärseid stsenaariume, mis põhinevad uusimatel teaduslikel teadmistel ning laialdaselt tunnustatud rahvusvaheliste või piirkondlike organisatsioonide pakutataval stsenaariumidel ja ressurssidel, näiteks:

- a. kliimarisikade jaoks: valitsustevaheline kliimamuutuste eksperdirühm (IPCC), finantssüsteemi keskkonnasäästlikumaks muutmise võrgustik (NGFS), Rahvusvaheline Energiaagentuur (IEA), ÜRO keskkonnaprogramm (UNEP), Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus (EU JRC) või riiklikud valitsusasutused või valitsusvälised organid;
- b. muude kui kliimaga seotud keskkonnanriskide jaoks: valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum (IPBES), ÜRO eriasutused⁹, Euroopa Keskkonnaamet (EEA)¹⁰, Maailma Loodusvarade Instituut

---

⁹ ÜRO eriasutused on näiteks ÜRO Keskkonnaprogramm (UNEP), ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO), GBO (Global Biodiversity Outlook), mis on bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni peamine raamistik ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse edenemise jälgimisel, ning muud keskkonnaseire ja -poliitika seisukohast olulised asutused.

¹⁰ EEA on ELi asutus, mis pakub keskkonnaandmete ja poliitika toetamise raamistikku.

(WRI)¹¹, samuti piirkondlikul või riiklikul tasandil koostatud teaduspõhised hinnangud (nt riiklikud bioloogilise mitmekesisuse strateegiad, pinnase ja vee majandamise kavad või reostusseire raamistikud).

32. Finantseerimisasutused peaksid valitud stsenaariume täpsustama ja kohandama, lähtudes tehtava analüüsi eesmärgist, ulatusest ja üksikasjalikkusest. Näiteks võiksid finantseerimisasutused stressitestide tegemisel kaalutleda suhteliselt lühiajalisi stsenaariume, keskendudes rohkem ägedatele füüsilistele riskidele (äärmuslike kliimasündmuste ootamatu realiseerumine) kui kroonilistele füüsilistele riskidele (kliimatingimuste järkjärguline muutumine) ning rohkem rõhutades võimalikku kahjulikku mõju, mis tuleneb tugevast lahknevusest keskkonna õigusloome tegevuskava, majandustsükli ning tarbijate ja turu meeleolu vahel.
33. Finantseerimisasutused peaksid tagama, et stsenaariumid on hästi kooskõlas nende portfelli ja ärimudeli unikaalsete riskitunnustega, kohandades stsenaariume vajalikul ja võimalikul määral.
34. Kui stsenaarium ei hõlma mõnda punktides 29 ja 30 loetletud elementi, peaksid finantseerimisasutused hindama nende tegurite võimalikku olulisust ning kaalutlema, kui palju tuleks analüüsi tulemusi eksperdi hinnangu alusel kohandada.
35. Stsenaariumide kehtestamisel peaksid finantseerimisasutused võtma arvesse nii füüsilist riski kui ka üleminekuriski. Isegi kui modelleerimine võib viia iga sellise riski jaoks eraldi stsenaariumide koostamiseni, peaksid finantseerimisasutused tagama stsenaariumide piisava järjepidevuse, arvestades, et riskid on pikas perspektiivis tihedalt seotud.
36. Finantseerimisasutused peaksid valima üleminekuriski ja füüsilise riski ohtude konkreetsed aspektid, mida stsenaarium peab hõlmama, tuginedes oma olulisuse hindamisele, mis võib oleneda asjaomasest ajavahemikust.
37. Finantseerimisasutused peaksid tagama, et stsenaariumid on seesmiselt järjepidevad. Eelkõige ei tohiks iga põhiteguri trajektoori vaadelda eraldi, vaid seoses muude põhitegurite trajektooriga. Näiteks peaksid majanduskasvu eeldused olema kooskõlas energia nõudluse ja tehnoloogia kasutuselevõtu prognoosidega.
38. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamisel võivad finantseerimisasutused esialgu või sõltuvalt oma tegevuse mahust, laadist, keerukusest või keskkonnariski olulisuse hindamisest keskenduda kitsamale kohaldamisalale, kasutada vähem sisendteureid, kehtestada lihtsamaid stsenaariume ja/või kasutada lihtsustatud käsitlusi.

---

¹¹ WRI on uurimisinstituut, mis koostab ressursside kestliku majandamise ja kliimameetmete raamistikke.

5.3. Tundlikkusanalüüs

39. Stsenaariumianalüüsi väljatöötamisel võivad finantseerimisasutused kaalutleda tundlikkusanalüüsi kasutamist lihtsama ja praktilise vahendina. Kuigi see käsitlus ei ole nii keeruline kui täielik stsenaariumianalüüs, võib see anda finantseerimisasutustele hinnangu keskkonnariskidega seotud kõige olulisemate mõjude kohta.
40. Lisaks võivad finantseerimisasutused kasutada tundlikkusanalüüsi, et uurida kasvavaid riske (nt loodus, ressursipuudus) või väga pikaajalisi riske (nt füüsiliste riskide sageduse ja raskuse suurenemise mõju 2050. aastal ja edasi).

6. Keskkonnastsenaariumide analüüsi liigid

6.1. Stressitestid

41. Finantseerimisasutused peaksid lisama keskkonnategurid oma stressitestimise raamistikku, mis on välja töötatud kooskõlas EBA suunistega finantseerimisasutuste stressitestide kohta.
42. Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 177 lõigete 2 ja 2a kohaselt peavad sisereitingute meetodit kasutavad finantseerimisasutused tegema regulaarselt krediidiriski stressiteste, milles tuleb arvesse võtta väga raskete, kuid siiski realiseeruda võivate majanduslanguse stsenaariumide mõju ja mis hõlmavad „keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimiskeskuste tegureid, eelkõige kliimamuutustest tingitud füüsiliste ja üleminekuriskide tegureid“. Käesoleva artikli kohaste stressitestide tegemise meetodika peaks olema asjakohasel määral kooskõlas meetoditega, mis on sätestatud EBA suunistes finantseerimisasutuste stressitestide kohta (punktis 4.7.1) ja siin punktis.
43. Stressitestimise eesmärgil peaksid finantseerimisasutused kasutama nii baasstsenaariumi kui ka negatiivsete stsenaariumide kogumit, mis on määratletud kui väga rasked (st äärmuslik risk), kuid usutavad (st mõistlikult tõenäolised) stsenaariumid.
44. Baasstsenaariumi määratlemisel peaksid finantseerimisasutused eeldama praeguste tingimuste ja suundumuste, sealhulgas keskkonnariskide eeldatavate suundumuste jätkumist, eeldamata äärmuslikke šokke või poliitikamuutusi. Baasstsenaariumis tuleks arvestada vaatlusalusel ajavahemikul vastu võetud või vastu võetavate poliitikatega, kui neil on tõenäoliselt oluline mõju.
45. Negatiivsete stsenaariumide korral peaksid finantseerimisasutused muu hulgas šokkidenähtude käsitlema keskkonnašokke. Eri päritoluga šokkide samaaegsuse korral peaksid finantseerimisasutused põhjalikumalt uurima nende liitriske tagajärgi, mis võivad mõju võimendada rohkem kui eraldi analüüsitava kliima-, keskkonna- ja makromajanduslike stsenaariumide mõjude lihtne liitmine.
46. Keskkonnanäitajate lisamisel oma olemasolevasse stressitestiraamistikku peaksid finantseerimisasutused tegema oma stressitestimise mudelites põhjaliku lünkade analüüsi, et tuvastada valdkonnad, kus on vaja parendada praegust modelleerimissuutlikkust, et asjakohaselt arvestada keskkonnariskidega. Arvestades, et majandusnäitajad ei kajasta üldiselt keskkonnariske, peaksid finantseerimisasutused kaalutlema oma käsitluste põhjalikku uuendamist, selle asemel et neid pidevalt korrigeerida.
47. Keskkonnamuutujate sujuva lõimimise hõlbustamiseks võib finantseerimisasutustel olla vaja testida uusi käsitlusi või keskkonnariski mooduleid eraldi enne nende täielikku lõimimist.

Testimisetapis peaksid finantseerimisasutused olema ettevaatlikud, kui kasutavad stressitestide tulemusi otsustusprotsessis.

48. Finantseerimisasutused peaksid tagama, et nende stressitestide mudelid arvestavad nõuetekohaselt sektori ja riigi või geograafilise asukoha laadiga. Uute mudelite väljatöötamisel või olemasolevate mudelite detailsuse laiendamisel peaksid finantseerimisasutused võtma kasutusele keskkonnariskide suhtes tundlikud muutujad seoses jaos 5.1 sätestatud ülekandekanalite tuvastamisega.
49. Võimaluse korral ja võttes arvesse olulisuse hindamist, peaksid finantseerimisasutused kohaldama negatiivsete stsenaariumidega seotud keskkonnašokke otse riskipositsiooni tasandil. Riskide korral, mille olulisus tuleneb peamiselt kontsentratsiooni mõjust, peaksid finantseerimisasutused kohaldama šokke vastaspoolte rühmade suhtes, kellel on sarnane keskkonnariskidele avatuse profiil.
50. Finantseerimisasutused võivad kasutada konstantset bilansi eeldust, kuid neil soovitatakse võimalikult palju arvestada oluliste muutustega oma portfelli koosseisus, mis tulenevad finantseerimisasutuse heakskiidetud strateegiast, kui need peaksid toimuma stressitesti perioodil. Oma tavadest ja vajadustest lähtuvalt on finantseerimisasutusel lubatud kasutada ka dünaamilist bilansimudelit.
51. Finantseerimisasutused peaksid järk-järgult lisama keskkonnategurid oma stressitestimise mudelitesse, alustades krediidiriski mudelist, eesmärgiga võtta järk-järgult arvesse keskkonnamuutuste mõju muudele tavapärasele riskikategoriatele, sealhulgas turu-, tegevus- ja likviidsusriskile kõigis asjaomastes portfelliides, sektorites ja geograafilistes piirkondades.
52. Erandina EBA finantseerimisasutuste stressitestide suuniste punktist 15 ei pea finantseerimisasutused arvestama vastupidises stressitests keskkonnariskidega. Nad võivad seda teha vabatahtlikult, kui peavad seda kasulikuks.

6.2. Vastupanuvõime analüüs

53. Finantseerimisasutused peaksid koostama oma vastupanuvõime analüüsi, et hinnata suutlikkust säilitada strateegiline suund ja kasumlikkus ebasoodsates tingimustes.
54. Vastupanuvõime analüüsi lähtepunktina peaksid finantseerimisasutused põhjalikult analüüsima oma tegevuskeskkonda ja selle eeldatavat arengut tulevikus.
55. Eelneva alusel peaksid finantseerimisasutused enda jaoks kehtestama võrdlusstsenaariumi, st stsenaariumi, mis kajastab finantseerimisasutuse arvates tulevikuarengute kõige tõenäolisemat suunda. See seesmine võrdlusstsenaarium põhineb stressitestide baasstsenaariumil, kuid hõlmab pikemat ajavahemikku ja võib seepärast mitmeti erineva vaadeldavate trendide jätkumisest.

56. Lisaks võrdlusstsenaariumile peaksid finantseerimisasutused valima ka konkreetsed alternatiivsed stsenaariumid, mis hõlmavad mitmesuguseid tõenäolisi tulevikuarenguid.
57. Vastupanuvõime analüüsimisel peaksid finantseerimisasutused arvestama tagasisideahelatega, mis tulenevad finantssektori kohanemisest kasvavate riskidega (nt kindlustuskaitse vähenemine kliimatundlikes piirkondades, mis vähendab varade väärtust ja krediitdivõimekust, mis omakorda suurendab finantskahju ja piirab tulevasi investeringuid), ning selle panust majanduse rahastamisvajadustesse. Selleks peaksid finantseerimisasutused jälgima kapitali ümberjaotumise liikumisi ja võimalikku väljatõrjumise efekti sektorites või allsektorites, mida üleminekupüüdlused kõige rohkem mõjutavad (nt üleminek süsinikdioksiidimahukatelt sektoritelt suurema riskitaju tõttu või investorite liigne keskendumine keskkonnahoidlikele varadele, mis toob kaasa vale hinnakujunduse ja rahastamise kättesaadavuse vähenemise üleminekusektorite või haavatavate VKEde jaoks).
58. Paralleelselt oma keskkonna põhjaliku analüüsiga peaksid finantseerimisasutused tuvastama oma praeguse ärimudeli põhijooned, sealhulgas aluseks oleva kasumlikkuse, varade ja kohustuste koosseisu, turuosa, rahastamisstruktuuri, peamised edutegurid ja peamised sõltuvused.
59. Kombineerides oma ärimudeli kasumlikkuse allikate analüüsi võrdlusstsenaariumiga, peaksid finantseerimisasutused koostama oma tegevuste ja mõne muu asjakohase parameetri kohta (sh keskkonnamõõdikud) riskipõhise kasumlikkuse prognoosid vähemalt 10 aasta kohta. Oma strateegia vastupanuvõime kontrollimiseks peaksid finantseerimisasutused esitama oma võrdlusstsenaariumi alusel tehtud prognoosid koos alternatiivsete stsenaariumide kogumiga.
60. Finantseerimisasutused peaksid jagama analüüsi mitmeks ajavahemikuks, tagades samal ajal eri ajavahemike kooskõla. Seda tehes peaksid nad suutma teha suhteliselt täpsemaid prognoose lühiajalises perspektiivis (nt alla viie aasta). Ajahorisondi pikenedes võivad finantseerimisasutused kasutada oma strateegia eeldatava tulemuslikkuse ja muude oluliste näitajate jaoks vahemikke.
61. Vastupanuvõime analüüsimisel peaksid finantseerimisasutused kasutama piiratud dünaamilist portfelli eeldust, mille kohaselt piirduvad nende peamiste portfelli muutused muutustega, mis on täpsustatud nende olemasolevas strateegias. Eelkõige peaksid finantseerimisasutused tagama, et nende prognoosid on kooskõlas nende kavas seatud eesmärkidega vastavalt direktiivi 2013/36/EL artikli 76 lõikele 2. Lisaks võivad finantseerimisasutused kasutada täieliku dünaamilise portfelli eeldust, mis hõlmab nii keskkonnategurite eeldatavat arengut kui ka nende eeldatavat reaktsiooni sellele arengule.
62. Vastupanuvõime analüüs peaks andma finantseerimisasutustele hinnangu nende ärimudeli elujõulisuse ja strateegia jätkusuutlikkuse kohta iga testitud stsenaariumi korral. Finantseerimisasutused peaksid arvestama kõigi stsenaariumide tulemustega, mitte

keskenduma ainult keskmiste stsenaariumide tulemustele (stsenaariumid, mis erinevad võrdlusstsenaariumist ainult mõõdukalt). Selle tulemusena peaks vastupanuvõime analüüsi rakendamine aitama finantseerimisasutusel hinnata ja vajaduse korral kohandada oma strateegiat (sh üleminekukava), et tagada vastupanuvõime alternatiivsetele negatiivsetele stsenaariumidele.

6.3. Pidev seire ja eksperdihinnangud

63. Mudelite töökindluse suurendamiseks peaksid finantseerimisasutused kaalutlema oma kalibreerimismeetodi kontrollimist järgmiselt:
  - a. võrdlema tulemusi ja eeldusi usaldusväärsetest allikatest pärit väliste, sealhulgas järelevalveliste tähelepanekutega, et hinnata oma eelduste ja tulemuste järjepidevust;
  - b. kasutama tundlikkusanalüüsi, et testida oma mudelite väljundite stabiilsuse ja järjepidevuse astet või tuvastada stsenaariumides käsitlemata võimalike mittelineaarsuste mõju;
  - c. kolmanda isiku mudeli kasutamise korral kontrollima, kas välistarnijate valideerimisraamistik vastab EBA suunistele tegevuse edasiandmise kohta.
64. Stressitesti mudelite puuduste kõrvaldamiseks peaksid finantseerimisasutused kaalutlema selliste tegurite mõju arvestamist, mida ei saa praeguses etapis lõimida teisiti (nt vastaspoolte väärtusahelast tulenevad riskid, murdepunktid, ülekanne mõju jne), kohandades oma mudelite tulemusi konservatiivselt eksperdihinnangu alusel.
65. Finantseerimisasutused peaksid kvantitatiivsete analüüside tegemisel kasutama eksperdihinnangut, et kompenseerida mittetäielikke või ligikaudseid keskkonnaandmeid, varasemate korrelatsiooniandmete puudumist ja muid mudelipiiranguid.
66. Finantseerimisasutused peaksid tagama oma keskkonnas toimuvate oluliste arengute (sealhulgas vastaspoolte keskkonnariskidega toimetuleku strateegia) korrapärase jälgimise, et kasutatavad stsenaariumid ja modelleerimismeetodid oleksid endiselt asjakohased. Stsenaariumide analüüsimise sagedust tuleks kohandada vastavalt finantseerimisasutuste vajadustele ja tavadele.
67. Stsenaariumide analüüsimisel tuleks silmas pidada kohandatavust ja modulaarsust, et keskkonna ja teadmiste arenedes saaks teha täiustusi. Finantseerimisasutused peaksid olema kursis uusimate teaduse arengutega.

Lisa. Loetelu võimalikest ülekandekanalitest, mida finantseerimisasutused võivad kaalutleda

---

Üleminekuriskid:

Finantseerimisasutused peaksid arvestama üleminekuriskidega, mis tulenevad üleminekust kestlikumale ja vähese süsinikdioksiidiheitega majandusele. Need võivad hõlmata poliitika- ja õigusriske (nt uued süsinikdioksiidi hinnastamise mehhanismid või rangemad keskkonnanäeskirjad), tehnoloogilisi riske (nt suure heitega varade aegumine) ja tururiske (nt tarbijaelistuste või nõudluse muutumine).

Mikromajanduslikud kanalid:

- Äriühingud ei ole enam kasumlikud või on liigsetes võlgades või on risk, et nad muutuvad selliseks keskkonnakulude suurenemise tõttu (nt keskkonnanäeskirjale tehnoloogiale, tarneahelatele ja tootmisprotsessidele ülemineku kulud, suurenevad energiakulud, suuremad heitmemaksud, toorainehindade volatiilsus, ressursipuuduse lisatasud) ja/või tarbijaelistuste ja konkurentsidiinamika muutumise tõttu.
- Varad on kasutuskõlbmatud või nende väärtus on oluliselt langenud või on risk, et need muutuvad kasutuskõlbmatuks, sest ei vasta enam praegustele nõuetele või tarbijaelistustele.
- Äriühingud on õiguslikult vastutavad, sest üleminekuga ei ole osaliselt suudetud kohaneda.
- Kodumajapidamised kannavad üleminekukulusid (nt kinnisvara nõuetele vastavaks viimise kulud või müügikahjum, suuremad maksud, kallim energia, põhikaupade ja -teenuste hinnatõus), mis mõjutavad oluliselt nende finantsseisundit ja laenuõudlust.

Makromajanduslikud kanalid:

- Energiaallikate jaotuse, energiahindade taseme ja energiakasutuse mudelite põhjalik muutus, mis on tingitud kliimamuutuste leevendamise pingutustest, saastetõrjest, ressursipuudusest jne ning mõjutavad kogu majandust;
- olulised hinnamuutused, eelkõige energiamahukate või keskkonnakahjulike toodete korral;
- tootlikkuse muutused;
- tööturu pinged, mis põhjustavad tööpuudust, ja sektorid, mis on kvalifitseeritud töötajate puuduse tõttu surve all;
- tarbijate ja turu eelistuste muutused;

- muu mõju rahvusvahelisele kaubandusele, valitsemissektori tuludele, eelarvepoliitilisele manööverdamisruumile, intressimääradele ja vahetuskurssidele.

Füüsilised riskid:

Finantseerimisasutused peaksid arvestama ägedate riskidega, mis tulenevad äärmuslike kliima- või ilmastikunähtuste (nt kuumalained, üleujutused või veeallikate saastumine) sagenemisest ja raskusest, ning krooniliste riskidega, mis tulenevad kliima- ja ilmastikumudelite pikaajalistest muutustest (nt keskmise temperatuuri tõus, meretaseme tõus või tolmeldamise vähenemine).

Mikromajanduslikud kanalid:

- Ettevõtete kasumlikkust mõjutavad tõsised häired äritegevuses või väärtusahelas, mis on tingitud väga ebasoodsatest keskkonnatingimustest, töötingimustest tingitud järkjärgulisest halvenemisest või suurenevatest kuludest (nt kohanemiskulud, peamiste sisendite hind);
- kodumajapidamiste sissetulekut mõjutavad keskkonnahäired, majandustegevuse järkjärguline halvenemine või tervisemõju;
- ettevõtte varasid või kodumajapidamiste kinnisvara kahjustavad oluliselt ebasoodsad ilmastikutingimused või nende järkjärguline halvenemine;
- Ettevõtted ja kodumajapidamised kannavad suuremaid hooldus- ja kohandamiskulusid või isegi rekonstrueerimiskulusid.

Makromajanduslikud kanalid:

- Raskete ilmastikutingimuste, reostusjuhtumite, veepuuduse ja globaalse soojenemise ja ökosüsteemi seisundi halvenemise muud kõrvalmõjud kogu konkreetse geograafilise piirkonna majandusele;
- olulised hinnamuutused, mis tulenevad tarnešokkidest ja mille tulemuseks on inflatsioonisurve;
- tööjõu tootlikkuse langus ja tervisemõjud;
- tarneahela häired ja ressursipuudus;
- ränne ja ümberasustamine.